

Protokół
kontroli problemowej
przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pacynie
09-541 Pacyna, ul. Wyzwolenia 7;
w dniach 21 - 24 września 2010 r.

I. Przedmiot kontroli:

Organizacja pracy ośrodka pomocy społecznej, struktura oraz kwalifikacje kadry w aspekcie realizacji zadań z zakresu pomocy dziecku i rodzinie, ocena działań podejmowanych przez ośrodek pomocy społecznej w ramach gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, ze szczególnym uwzględnieniem: współpracy z innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny oraz jakości pomocy materialnej i niematerialnej świadczonej rodzinom z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

II. Kierownictwo jednostki kontrolowanej:

Pani Urszula Budzałek – kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacynie – od dnia 2 maja 1990 r.

III. Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów w składzie:

Pani Justyna Bielak – starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Polityki Społecznej w Delegaturze – Placówce Zamiejskowej w Płocku Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie;

Pani Justyna Pomianowska - inspektor wojewódzki w Oddziale Polityki Społecznej w Delegaturze – Placówce Zamiejskowej w Płocku Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie;

na podstawie upoważnienia do kontroli z dnia 08.09.2010 r., numer 491, wydanego przez działającą z upoważnienia Wojewody Mazowieckiego - Panią Wiesławę Kacperek-Biegańską - zastępcę dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie. [akta kontroli str. 1-2]

IV. Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2009 r.

V. Podstawa prawna kontroli:

1. Art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. nr 175 poz. 1362 z późn. zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. nr 61, poz. 543 z późn. zm.)

Ustalenia wstępne

Gmina Pacyna położona jest na terenie powiatu gostyńskiego, w jego południowej części. Zajmuje obszar 91 km². Jest to gmina o charakterze typowo rolniczym. Według danych na 31.VII.2009 r., gminę Pacyna zamieszkiwały 3.862 osoby .

Zadania pomocy społecznej w gminie realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacynie współpracujący z organami administracji rządowej i samorządowej, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, sądami, prokuraturą i policją, kościołami i organizacjami pozarządowymi.

1. Podstawy działania i struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacynie ma swoją siedzibę w piętrowym budynku, stanowiącym własność Urzędu Gminy w Pacynie. Zajmuje 3 pomieszczenia biurowe znajdujące się na piętrze.

Pomieszczenia ośrodka są jasne, czyste i estetyczne, wyposażone w nowoczesny sprzęt biurowy, w tym sprzęt komputerowy z nowoczesnym oprogramowaniem, do którego mają dostęp wszyscy pracownicy jednostki.

Część holu zajmuje poczekalnia dla interesantów, wyposażona w stół i krzesła, wiszące tablice ogłoszeń gdzie znajdują się aktualne informacje o świadczonych usługach i formach pomocy oraz informacje i ulotki propagujące rodzicielstwo zastępcze. Budynek, w którym ma swoją siedzibę GOPS w Pacynie nie jest pozbawiony barier architektonicznych. Jednostka poddana kontroli znajduje się na piętrze, dlatego też dostęp osób niepełnosprawnych do ośrodka jest utrudniony.

GOPS w Pacynie jest czynny przez 5 dni w tygodniu. Pracownicy rozpoczynają pracę o godzinie 7.30 i kończą o 15.30.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacynie jest jednostką organizacyjną gminy, utworzoną w celu wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej, określonych ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r., nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

W okresie objętym kontrolą ośrodek działał w oparciu o postanowienia statutu, uchwalonego uchwałą nr VIII/56/2007 Rady Gminy Pacyna z dnia 31 października 2007 r. w sprawie uchwalenia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacynie.[akta kontroli str.3-10]

Organizację, zasady funkcjonowania i strukturę jednostki określa regulamin organizacyjny wprowadzony zarządzeniem kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej znak GOPS/0161/02/2007 z dnia 9 listopada 2007 r., zmieniony zarządzeniem kierownika GOPS w Pacynie znak GOPS/0161/04/2009 z dnia 30 czerwca 2009 roku [akta kontroli str.11-24]

Struktura organizacyjna jednostki poddanej kontroli jest zgodna z zapisami zawartymi w regulaminie organizacyjnym.

Obsługę finansowo - księgową ośrodka prowadziła osoba zatrudniona w GOPS w Pacynie na stanowisku księgowej.

Kierownik GOPS w Pacynie legitymowała się upoważnieniem wójta gminy Pacyna z dnia 4 maja 2004 roku do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. [akta kontroli str.25-26]

Zasady i tryb wykonywania czynności kancelaryjnych w jednostce poddanej kontroli określała instrukcja kancelaryjna wraz z jednolitym rzeczowym wykazem akt wprowadzona zarządzeniem kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacynie

nr GOPS/0161/01/2007 z dnia 9 listopada 2007 roku z późniejszymi zmianami [akta kontroli str. 27-42]

II. Stan i struktura zatrudnienia w aspekcie realizacji zadań z zakresu pomocy dziecku i rodzinie, kwalifikacje pracowników, zgodność zatrudnienia z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawnych.

Kierownik GOPS w Pacynie posiada wykształcenie zawodowe, 20-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, w związku z czym spełnia wymogi, o których mowa w art. 122 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Według stanu na dzień 1 stycznia 2008 roku zadania z zakresu pomocy dziecku i rodzinie w GOPS w Pacynie realizowało dwóch specjalistów pracy socjalnej. Na dzień 31 grudnia 2009 roku stan zatrudnienia pracowników socjalnych nie zmienił się. Pracownicy zatrudnieni zostali przez kierownika jednostki poddanej kontroli, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach pracy zgodnych ze stanowiskami pracowniczymi określonymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2009 r. nr 50, poz. 398). Zadania wykonywane na zajmowanych przez pracowników stanowiskach pracy były zgodne z przedłożonymi zakresami czynności.

Posiadane przez pracowników kwalifikacje odpowiadały wymaganiom wskazanym w ww. rozporządzeniu oraz w art.116 ust.1, w związku z art. 156 ustawy o pomocy społecznej.

W celu podnoszenia i doskonalenia kwalifikacji zawodowych w badanym okresie Pani Marzena Krysztofiak brała udział w następujących szkoleniach:

1. *Szkolenie dla kierowników i opiekunów wycieczek szkolnych, obozów wędrownych,*
2. *Wielosektorowość w pomocy społecznej,*
3. *Od bierności do aktywności,*
4. *Umiejętności interpersonalne w pracy z ofiarą i sprawcą przemocy.*

Szczegółowe informacje dotyczące wymiaru zatrudnienia, wykształcenia, odbytych szkoleń, stażu pracy oraz zakresu zadań realizowanych przez pracowników socjalnych przedstawiają zestawienia tabelaryczne - tabela 1 i tabela 1a [akta kontroli str.147-148].

Ze względu na unormowania zawarte w art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pacynie jest niewystarczająca.

III. Działania na rzecz dziecka i rodziny podejmowane w ramach gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

III.1. Charakterystyka lokalnej oferty pomocy dziecku i rodzinie, rola i zadania ośrodka pomocy społecznej.

W celu wypracowania polityki gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem pomocy dziecku i rodzinie została opracowana i przyjęta do realizacji uchwałą nr VI/45/07 Rady Gminy Pacyna, z dnia 27 kwietnia 2007 roku *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Pacyna w latach 2007 – 2013*, która następnie została zmieniona uchwałą nr XVIII/122/09 Rady Gminy Pacyna, z dnia 20 lutego 2009 roku.[akta kontroli str.43-104]

Strategia została opracowana przez firmę Westmor Consulting przy współudziale pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacynie, w oparciu o diagnozę problemów społecznych występujących na terenie gminy. W celu opracowania misji strategii, dokonano analizy danych dotyczących różnych sfer życia społecznego w gminie Pacyna. Na podstawie wyników analizy określono mocne i słabe strony gminy oraz występujące na terenie gminy szanse i zagrożenia.

Jako misję strategii przyjęto poprawę jakości życia mieszkańców gminy ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych społecznie i zagrożonych takim wykluczeniem. Wytypowano 6 obszarów dla których sformułowano cele strategiczne i określono oczekiwane rezultaty zmian: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwałe choroby, rodziny patologiczne i niewydolne wychowawczo i opiekuńczo, alkoholizm i narkomania, infrastruktura pomocy społecznej.

W obszarze dotyczącym rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo przyjęto następujące zadania do realizacji: informowanie rodzin o dostępnych formach pomocy, edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie nowoczesnych metod wychowawczych koordynacja działań i współpraca ośrodka pomocy społecznej, szkoły, instytucji kościelnych w zakresie wsparcia udzielanego rodzinie, działania korekcyjno-edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy, stworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych metod spędzania wolnego czasu (świetlice środowiskowe, kawiarenki internetowe, zajęcia sportowe).

W strategii jako podmioty odpowiedzialne za realizację celów wskazano wójta gminy Pacyna oraz GOPS w Pacynie. Jako partnerów w realizacji zadań wskazano: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Gostyninie, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pacynie, Policję, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk” w Pacynie, Parafie, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe. Jako źródła finansowania działań określono: środki gminy, środki z budżetu państwa (dotacje), środki funduszy krajowych, środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego, środki Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich.

Przyjęto, że monitoring i ewaluacja strategii będzie prowadzona systematycznie przez zespół ds. wdrażania strategii, powołany przez Wójta Gminy Pacyna, którego jednym z członków będzie pracownik GOPS. Według założeń Zespół będzie dokonywał oceny poziomu wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań w formie sprawozdania a także wnioskował w miarę potrzeb o korekty. Ocena będzie się odbywała raz w roku.

Kierownik ośrodka złożyła wyjaśnienie dotyczące monitorowania strategii:
„Do chwili obecnej nie został powołany przez Wójta Gminy Pacyna Zespół Zadaniowy ds. Wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Powołany został natomiast Zespół ds. aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pacyna na lata 2007-2013.

Realizacja Zapisów Strategii następowała poprzez Działania Poakcesyjnego programu Wsparcia Obszarów Wiejskich. Sprawozdania z Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich były składane przez osobę odpowiedzialną za realizację programu do Wójta Gminy. [akta kontroli str. 105-106]

W celu budowania na terenie gminy systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, pracownicy GOPS w Pacynie opracowali program pn. „System Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Pacyna na lata 2007 – 2013”. Program został przyjęty do realizacji uchwałą nr IX/70/2007 Rady Gminy Pacyna z dnia 30.11.2007 r. [akta kontroli str. 107-134]

Celem programu jest budowa lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, w celu tworzenia możliwości i poprawy warunków optymalnego rozwoju dziecka, wspierania funkcjonowania rodziny oraz wyrównywania dysfunkcji. Działania przyjęte w programie mają na celu zachowanie równowagi między ochroną dziecka a utrzymaniem rodziny, respektowanie punktu widzenia rodziców, tworzenie modelu negocjacyjnego jako zasady pracy z rodzinami dzieci o specjalnych potrzebach, zwracanie uwagi na kwestie praw dziecka i ich respektowanie. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej określono następujące obszary działań: wspieranie rodziny, poprawę sytuacji dziecka w środowisku szkolnym, poprawę stanu zdrowia poprzez podejmowanie działań promujących zdrowy styl życia, poprawę stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży. Jako realizatorów programu wskazano Radę Gminy i Urząd Gminy, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego. Jako partnerów w realizacji programu wskazano instytucje rządowe i naukowe, samorządowe, organizacje społeczne. Przyjęto, że program będzie finansowany ze środków budżetu gminy, środków pozyskane z funduszy rządowych, pozarządowych i programów celowych.

Na podstawie skontrolowanej dokumentacji, stwierdzono, że w badanym okresie ośrodek realizował następujące programy i działania, mające na celu wspieranie rodzin :

* *Poradnictwo i terapia rodzin przeżywających trudności związane z wychowaniem dzieci o szczególnych potrzebach*; program współfinansowany był ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej i realizowany był w 2008 roku; w ramach programu powstał na terenie gminy punkt poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi; porad udzielali psycholog i terapeuta, z pomocy skorzystały 44 osoby, w tym 22 osoby dorosłe i 10 dzieci; dokumentacja szczegółowa dotycząca realizacji projektu znajdowała się w skoroszycie zatytułowanym „Program z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną”. Z uwagi na duże zainteresowanie, w 2009 kontynuowano działalność punktu w ramach środków uzyskanych przez Pacyńskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich. Informacja na temat działalności punktu znajdowała się na tablicy ogłoszeń GOPS oraz w placówkach oświatowych, handlowych a także była rozpropagowana przez księży w parafiach. W punkcie nieodpłatnych porad udzielali: prawnik, psycholog, logopeda i terapeuta ds. uzależnień. W ramach działalności punktu dyżurowali również pracownicy socjalni GOPS w Pacynie

* *Uczeń na wsi* – we współpracy z PFRON; program mający na celu pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie – w programie wzięło udział 18 osób.

* *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* – program rządowy; pomocą objęto w 2008 roku 278 osób, w tym 157 dzieci, w 2009 roku 145 osób w tym 135 dzieci, udział środków gminy w ogólnym koszcie programu wynosił 31% w 2008 r. i 32% w 2009 r.

* *Prace społecznie użyteczne* – we współpracy z PUP w Gostyninie; w celu aktywizacji osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, z tej formy zatrudnienia skorzystało w 2008 roku 30 osób i w 2009 r. 33 osoby.

W 2008r. Gmina Pacyna realizowała projekty w ramach EFS:

1. Projekt „Od bierności do aktywności” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Działania 9.5. „Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich”. W projekcie udział wzięło 8 kobiet oraz 3 mężczyzn z rodzin korzystających z pomocy ośrodka pomocy społecznej, u których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

2. Projekt „Nowy Start – Nowa Szansa” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Poddziałania 6.1.1 „Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym

rynku pracy „Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”. W projekcie udział wzięło 9 kobiet oraz 7 mężczyzn z rodzin z problemami bezradności korzystających z pomocy ops.

W 2009 roku dzięki działalności Pacyńskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych, członkiem którego jest kierownik GOPS w Pacynie, powstało Gminne Centrum Aktywności Lokalnej, na terenie którego funkcjonował opisany wyżej punkt konsultacyjny. Ponadto w ramach działalności CAL utworzono pracownię komputerową i salę bilardową, z których korzystają dzieci i młodzież z terenu gminy. CAL działa od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 18.00. Stowarzyszenie organizuje również wyjazdy dla dzieci z terenu gminy do kina, teatru, na lodowisko oraz na pływalnię (powiązane z nauką pływania).

Kierownik GOPS zwróciła się z wnioskiem o włączenie do akt kontroli informacji następującej treści: „W 2010r. Pacyńskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych (Członkiem Zespołu jest Urszula Budzałek – kierownik GOPS w Pacynie) złożyło niżej wymienione wnioski.

1). „Aktywna Pacyna” do Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Wniosek opiewał kwotę 149.664,60 zł. Niestety wniosek został rozpatrzony negatywnie.

2). „Niemiecki i My” – projekt skierowany dla uczniów klas I i II gimnazjalnych przeszedł ocenę formalną. Kwota projektu – 46.910, zł.

3). „Centrum kariery w Pacynie” – wniosek opiewa na kwotę 49.466 zł. Jest skierowany do osób poszukujących pracy. Jednym z zadań jest animacja społeczna w praktyce oraz wolontariat. Wniosek przeszedł pozytywną ocenę formalną.

4). „Liderzy z Pacyny” – wniosek opiewa na kwotę 50. 000 zł. Jest skierowany do liderów lokalnych. Wniosek przeszedł pozytywną ocenę formalną.” [akta kontroli str. 151-154].

Mieszkańcy gminy Pacyna mogli skorzystać również z porad psychologicznych, prawnych i rodzinnych świadczonych w ramach poradnictwa specjalistycznego dla mieszkańców powiatu gostyńskiego przez specjalistów zatrudnionych w PCPR w Gostyninie. Informacje o dyżurach specjalistów znajdowały się w aktach GOPS oraz na tablicy ogłoszeń ośrodka.

W celu propagowania i rozwijania form rodzicielstwa zastępczego na terenie gminy Pacyna informacje na ten temat umieszczono na tablicy ogłoszeń GOPS, a ulotki na terenie Urzędu Gminy w Pacynie.

Ponadto w ramach swojej statutowej działalności ośrodek obejmował pomocą w 2008 roku 122 rodziny, w tym 28 rodzin niewydolnych wychowawczo, w 2009 roku obejmowano pomocą 132 rodziny, w tym 40 rodzin niewydolne wychowawczo. Rodzinom udzielano pomocy w formie zasiłków celowych, okresowych, pomocy rzeczowej, w formie paczek żywnościowych. Ośrodek wypłacał również świadczenia rodzinne wraz z dodatkami w ramach realizacji powierzonych przez gminę zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

III.2. Instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny.

Zgodnie z informacją kierownika jednostki poddanej kontroli na terenie gminy Pacyna działaniami na rzecz dziecka i rodziny zajmuje się GOPS, szkoły, Gminne Centrum Aktywności Lokalnej oraz parafie. Na terenie gminy nie działają placówki wsparcia dziennego.

III.3. Współpraca ośrodka pomocy społecznej z innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

W celu wspierania dziecka i rodziny jednostka poddana kontroli współpracowała z innymi jednostkami pomocy społecznej – ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie i placówkami opiekuńczo- wychowawczymi funkcjonującymi na terenie innych powiatów, sądem, szkołami, placówkami służby zdrowia, policją, kuratorami oraz organizacjami pozarządowymi.

W ramach współpracy z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, w których umieszczone są dzieci z terenu gminy Pacyna, pracownicy ośrodka przekazywali informacje do placówki na temat sytuacji materialno-bytowej rodziny biologicznej dzieci umieszczonych w placówce, informacje na temat możliwości i przebiegu urlopowania wychowanka placówki do rodziny naturalnej. Ponadto brali udział w posiedzeniach stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, na których omawiana była sytuacja opiekuńczo-wychowawcza wychowanków z terenu gminy umieszczonych w placówce w Gostyninie, otrzymywali informacje na temat usamodzielnianych wychowanków oraz udzielali informacji na temat możliwości udzielenia pomocy usamodzielnianym wychowankom placówki.

W ramach współpracy z powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodek przekazywał dokumentację związaną z koniecznością umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, karty kolonijne w związku ze skierowaniem dzieci na wypoczynek letni, wywiady środowiskowe przeprowadzone u rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w związku z koniecznością wydania decyzji o odpłatności rodziców za pobyt dzieci. Pracownicy ops informowali mieszkańców gminy o możliwości skorzystania z punktu konsultacyjnego mieszczącego się w PCPR w Gostyninie. Ponadto pracownicy socjalni GOPS w Pacynie uczestniczyli w spotkaniach organizowanych na terenie PCPR w Gostyninie, w sprawie osób objętych Niebieską Kartą, podczas których wymieniane były informacje na temat tych rodzin oraz ustalany był plan możliwości zażegnania konfliktów.

Pracownicy GOPS w Pacynie współpracowali ze szkołami, w realizacji programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz w ramach poszukiwania możliwych rozwiązań sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo. Współpraca polegała na kontaktach z wychowawcami i nauczycielami w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych dzieci z terenu gminy.

Pracownicy ośrodka wspólnie z pracownikami Posterunku Policji w Pacynie udawali się do środowisk, w których zagrożone było dobro i bezpieczeństwo dzieci i rodzin. Kontaktowali się z kuratorami celem wymiany informacji na temat sytuacji rodzin objętych nadzorem.

W ramach współpracy z sądem ośrodek przekazał 3 wnioski o wgląd w sytuację rodziny, w której występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze. Ponadto pracownicy socjalni uczestniczyli w rozprawach sądowych odnośnie ograniczenia władzy rodzicielskiej, umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz powrotu do domu rodzinnego.

GOPS w Pacynie w okresie objętym kontrolą współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy w Gostyninie w zakresie pomocy w uzyskaniu zatrudnienia przez klientów kontrolowanej jednostki w ramach prac społecznie użytecznych.

Dokumentacja dotycząca współdziałania znajdowała się w segregatorach opisanych: *Korespondencja przychodząca i wychodząca 2008 oraz Korespondencja przychodząca i wychodząca 2009* a także w aktach rodzin.

IV. Jakość pomocy materialnej i niematerialnej świadczonej rodzinom z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych

IV.1 Liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Zgodnie z informacją kierownika jednostki poddanej kontroli, pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w 2008 roku objęto 28 rodzin, w 2009 roku pomocą objęto 40 rodzin. [akta kontroli str.37-38]

IV.2 Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy

W 2008 roku spośród 28 rodzin obejmowanych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych z terenu gminy Pacyna, 15 - to rodziny wielodzietne, mające na utrzymaniu 3 i więcej dzieci, 15 - to rodziny niepełne, w których brak jednego z rodziców z powodu rozwodu, separacji, itp., oraz 6 rodzin było objętych nadzorem kuratora.

W 2009 roku, spośród 40 rodzin, które skorzystały z pomocy ośrodka z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych, 9 to rodziny wielodzietne, 21 rodzin niepełnych i 7 rodzin objętych nadzorem kuratora. W rodzinach tych występowały również inne dysfunkcje wymienione w art. 7 ustawy o pomocy społecznej: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, alkoholizm.

IV.3 Formy pomocy udzielanej rodzinom niewydolnym pod względem opiekuńczo - wychowawczym.

Kontroli poddano 19 wybranych losowo akt rodzin niewydolnych pod względem opiekuńczo-wychowawczym. W poddanych analizie aktach rodzin znajdowały się karty świadczeń, podania lub protokoły przyjęcia podania wniesionego ustnie, wywiady środowiskowe wraz z kompletem dokumentów, decyzje administracyjne. W skontrolowanych decyzjach administracyjnych z zakresu pomocy społecznej jako powód przyznania zasiłku podano bezrobocie, ubóstwo, wielodzietność lub długotrwałą chorobę.

Dokumentacja rodzin znajdowała się w skoroszytach oznakowanych imieniem i nazwiskiem osoby otrzymującej pomoc oraz adresem zamieszkania. Sposób oznakowania akt nie wynikał z przyjętej w ośrodku instrukcji kancelaryjnej. Skoroszyty zakładane były dla każdej rodziny objętej pomocą.

Poddane kontroli akta
M.
a S.,
ia S.,
ia R.,
K.,]

zawierały niezbędne dokumenty i załączniki wskazane w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19.04.2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 77 poz. 672). Znajdujące się w aktach wywiadu środowiskowe (rodzinne) zawierały podstawowe dane dotyczące rodziny. Informacje, znajdujące się w wywiadach były wyczerpujące i dotyczyły sytuacji materialno - bytowej rodziny, występujących problemów oraz prowadzonej pracy socjalnej. Prowadzona praca socjalna ukierunkowana była na wskazanie możliwości rozwiązania problemów rodzinnych, zdrowotnych, racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, aktywnego poszukiwania zatrudnienia.

Akta zawierały indywidualne plany pracy z rodziną, kontrakty socjalne, a także dokumentację związaną ze stosowaniem procedury Niebieskiej Karty.

Na podstawie poddanych kontroli akt i znajdujących się w wywiadach środowiskowych zapisów stwierdzono, że prowadzone przez pracowników socjalnych działania były metodyczne i kompleksowe.

Pomoc była przyznawana na wniosek osoby zainteresowanej. Wywiady przeprowadzane były przez pracowników socjalnych GOPS w Pacynie. Terminy określone przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19.04.2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 77 poz. 672) zostały zachowane. W ramach aktualizacji danych dotyczących sytuacji rodziny zastępczej sporządzana była część VI wywiadu, dotycząca rodziny objętej pomocą, wraz z niezbędnymi załącznikami.

W skontrolowanych aktach jako organ wydający decyzje wskazany jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacynie. Decyzje podpisywane były przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacynie. W decyzjach określono rodzaj, formę i rozmiar pomocy oraz sposób i termin realizacji. Konstrukcja decyzji wyczerpuje unormowania zawarte w art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U z 2000 r. nr 98, poz. 1071 z późn. zm.). Terminy określone przepisami k.p.a. zostały zachowane.

Decyzje zostały prawidłowo skonstruowane pod względem formalnoprawnym i odpowiadały unormowaniom kodeksu postępowania administracyjnego. Postępowanie administracyjne przeprowadzono i zakończono w sposób prawidłowy.

Decyzje były dostarczane adresatom zgodnie z art. 39 i art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. kodeks postępowania administracyjnego.

Znajdujące się w skontrolowanych aktach decyzje, w przedmiocie zasadności odpowiadały unormowaniom ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. nr 175 poz. 1362) i aktów wykonawczych.

Przyznane decyzją administracyjną świadczenia pieniężne wypłacane były przekazem pocztowym lub gotówką w kasie Urzędu Gminy w Pacynie.

Rodzinom udzielano pomocy w formie zasiłków celowych, okresowych, stałych, świadczeń rodzinnych, pomocy w formie dożywiania i zasiłków celowych na zakup żywności, pomocy rzeczowej, pracy socjalnej, poradnictwa.

IV.4. Wspieranie rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej opiece zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej, a także rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Według stanu na dzień 31.12.2008 r. na terenie gminy Pacyna funkcjonowała jedna rodzina zastępcza spokrewniona z dzieckiem. Na dzień 31.12.2009 roku liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem nie uległa zmianie, natomiast została utworzona jedna rodzina zastępcza niespokrewniona z dzieckiem. [akta kontroli str. 147-150]

Na dzień 01.01.2008 r. w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem funkcjonującej na terenie gminy Pacyna przebywało jedno dziecko z jednej rodziny biologicznej. W okresie objętym kontrolą liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem zwiększyła się i według stanu na dzień 31.12.2009 r. wynosiła dwoje dzieci z jednej rodziny. Liczba dzieci w rodzinie zastępczej niespokrewnionej z dzieckiem nie zmieniła się i w badanym okresie wynosiła jedno dziecko z jednej rodziny. [akta kontroli str. 147-150]

W 2008 roku 9 dzieci z 3 rodzin było umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego na terenie powiatu gostynińskiego oraz jedno dziecko z czwartej rodziny na terenie powiatu włocławskiego.

W 2008 i 2009 roku w placówce interwencyjnej oraz rodzinnej nie przebywało żadne dziecko. W 2009 roku 3 dzieci z 3 rodzin przebywało w placówce socjalizacyjnej na terenie powiatu gostyńskiego. [akta kontroli str. 147-150]

W dokumentacji GOPS w Pacynie znajdowały się akta rodzin zastępczych [Monika W., Teresa O.], akta 2 rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, które korzystały ze wsparcia ośrodka oraz dokumentacja dotycząca sytuacji rodzinnej pozostałych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych. Zapisy znajdujące się w poddanych kontroli wywiadach środowiskowych 3 rodzin [I a] w 1 przypadku świadczyły o całkowitym braku współpracy i zainteresowania powrotem dzieci do rodziny; w 1 przypadku występowała niepełnosprawność umysłowa uniemożliwiająca powrót dzieci, w 1 przypadku dzieci powróciły do matki i wraz z nią wyprowadziły się na teren innej gminy. Rodziny korzystały z pomocy GOPS w formie zasiłków celowych i okresowych, dożywiania, usług opiekuńczych, pomocy w naturze, poradnictwa.

Ponadto w aktach GOPS znajdowała się dokumentacja dotycząca sytuacji rodzinnej usamodzielnianej wychowanki PZPOW w Gostyninie oraz podejmowanych przez GOPS i placówkę przy współpracy z innymi instytucjami wszechstronnych działań związanych z procesem usamodzielniania.

IV.5. Działania profilaktyczne ukierunkowane na prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny, w tym: działalność placówek wsparcia dziennego, działania zespołów interdyscyplinarnych, wnioski kierowane do sądu o wgląd w sytuację rodziny z uwagi na niewłaściwą realizację funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz efekty profilaktyki środowiskowej.

W zakresie funkcjonowania placówki wsparcia dziennego oraz zespołu interdyscyplinarnego na terenie gminy, kierownik GOPS w Pacynie udzieliła informacji następującej treści:

„Na terenie gminy Pacyna nie funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego. Pomimo tego gmina oraz inne instytucje mieszczące się na jej terenie podejmują różne działania profilaktyczne w celu zapobiegania bądź łagodzenia konfliktów w rodzinie.

Gmina jest w trakcie powoływania Zespołu Interdyscyplinarnego. Obecnie funkcjonuje nieformalny zespół. W zależności od potrzeb spotykają się przedstawiciele GOPS, policji, służby zdrowia, placówek opiekuńczo – wychowawczych, szkół i kuratorów społecznych. Organizowane są wspólne wyjazdy w teren do rodzin dysfunkcyjnych. Podczas spotkań wymieniane są informacje na temat rodzin oraz ustalane plany działania. Powołanie Zespołu pozwoli na cykliczne podejmowanie działań i zintegrowane niesienie pomocy rodzinom.” [akta kontroli str. 151-154]

Pracownicy ośrodka współpracowali w zakresie rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych rodzin z pracownikami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie, Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracownikami szkół: wychowawcami, nauczycielami, pedagogami. Dokumenty dotyczące współpracy znajdowały się w aktach ośrodka oraz w aktach rodzin. W badanym okresie ośrodek skierował do sądu 3 wnioski o wgląd w sytuację rodziny, w której wątpliwości budziła sytuacja opiekuńczo- wychowawcza i bezpieczeństwo dziecka. Wnioski znajdowały się w aktach rodzin.

IV.6. Potrzeby w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną zgłaszane radzie gminy

Ośrodek przedkładał Radzie Gminy w Pacynie sprawozdania z działalności ośrodka za 2008 i 2009 r. zawierające informacje o wypłaconych świadczeniach z zakresu pomocy społecznej oraz świadczeniach rodzinnych i świadczeniach z funduszu alimentacyjnego, a także pozostałych realizowanych działaniach w ramach programów i projektów oraz współpracy z innymi instytucjami. [akta kontroli str. 135-146]

Na temat przedkładanych Radzie Gminy potrzeb w zakresie pomocy społecznej kierownik GOPS w Pacynie złożyła wyjaśnienie następującej treści:

„Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacynie prężnie współpracuje z Radą Gminy. Kierownik GOPS uczestniczy w sesjach rady na spotkaniach komisji. W przypadku otrzymania niewystarczających środków na realizację zadań własnych, kierownik w corocznie składanych sprawozdaniach działalności GOPS prosi o zwiększenie środków na dane zadanie. Inne potrzeby (np. brak lokalu dla osób opuszczających placówki opiekuńcze) zgłaszane są bezpośrednio (ustnie) na posiedzeniu komisji. Nie ma utworzonej placówki wsparcia dziennego ani mieszkań chronionych. GOPS nie zgłaszał Radzie utworzenia powyższej instytucji. GOPS zobowiązuje się przedstawić taką prośbę na najbliższej sesji Rady Gminy i kserokopię pisma oraz odpowiedzi przesłać do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego”. [akta kontroli str. 155-156]

Na tym protokół zakończono.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w rejestrze pn. „Książka kontroli GOPS Pacyna ul. Wyzwolenia 7, 09-541 Pacyna” pod poz. 1/2010.

Wykaz akt kontroli:

1. upoważnienia do przeprowadzenia kontroli z dnia 8.09.2010 r., numer 491 - od strony 1 do strony 2,
2. uchwała nr VIII/56/2007 Rady Gminy Pacyna z dnia 31 października w sprawie uchwalenia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacynie - od strony 3 do strony 10,
3. zarządzenie kierownika nr GOPS/0161/05/2009 z dnia 3 lipca 2009 roku w sprawie wprowadzenia jednolitego tekstu regulaminu organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacynie wraz ze zmianami - od strony 11 do strony 24,
4. upoważnienie z dnia 4 maja 2004 roku Wójta Gminy Pacyna dla kierownika GOPS w Pacynie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy - od strony 25 do strony 26,
5. zarządzenie kierownika GOPS w Pacynie nr GOPS/0161/01/2007 z dnia 9 listopada 2007 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej od strony 27 do strony 42
6. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Pacyna w latach 2007 – 2013 - od strony 39 do strony 90, wraz z uchwałą Rady Gminy Pacyna nr XVIII/122/09 z dnia 20 lutego 2009 roku, od strony 43 do strony 104
7. wyjaśnienie kierownika GOPS w Pacynie dotyczące monitorowania strategii, od strony 105 do strony 106

8. System profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną Gminy Pacyna na lata 2007-2013 wraz z uchwałą Rady Gminy Pacyna nr IX/70/2007 z dnia 30 listopada 2009 roku - od strony 107 do strony 134,
9. sprawozdanie z działalności ośrodka za rok 2008 i za rok 2009 - od strony 135 do strony 146
10. zestawienie pracowników realizujących zadania z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną - od strony 147 do strony 148,
11. zestawienie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy w roku 2008 i 2009 - od strony 147 do strony 148
12. zestawienie dzieci umieszczonych w badanym okresie w rodzinach zastępczych, - od strony 147 do strony 148,
13. zestawienie dzieci umieszczonych w latach 2008-2009 w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, - od strony 147 do strony 148,
14. zestawienie rodzin objętych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w 2008 i 2009 roku, - od strony 149 do strony 150,
15. zestawienie rodzin z których dzieci umieszczono w latach 2008 - 2009 w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych, - od strony 149 do strony 150,
16. informacje na temat działań podejmowanych w badanym okresie w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacynie, - od strony 151 do strony 154,
17. wyjaśnienie kierownika na temat formy zgłaszania Radzie Gminy w Pacynie potrzeb z zakresu pomocy społecznej w szczególności z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną - od strony 155 do strony 156

Pouczenie:

Na podstawie §16 ust. 1, ust. 3 i ust. 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. nr 61, 543 z późn. zm.) kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo do:

1. odmowy podpisania protokołu kontroli, przy jednoczesnym złożeniu, w terminie 7 dni od daty jego otrzymania, wyjaśnień przyczyn tej odmowy,
2. zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole; zastrzeżenia składa się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zasadności zgłoszonych zastrzeżeń, do niniejszego protokołu zostaną dołączone załączniki stanowiące jego integralną część, dotyczące zmian dokonanych w protokole kontroli.

W przypadku nieuwzględnienia zgłoszonych do protokołu kontroli zastrzeżeń, w całości lub części, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli

zaakceptowanego przez dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, stanowiska wobec zgłoszonych zastrzeżeń.

Protokół sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano kierownikowi jednostki podlegającej kontroli
Protokół zawiera 13 parafowanych stron.

Jeden egzemplarz protokołu kontroli otrzymałam/em:

Proch, 22.10.2010r.
(miejscowość, data)

K I E R O W N I K
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
09-541 Pacyna, ul. Wyzwolenia
tel. (0-24) 285 80 60, fax (0-24) 285 80 60
Urząd Budżetek

Podpis kierownika
jednostki kontrolowanej

Nie wnoszę zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole

Podpisy zespołu inspektorów

Podpis kierownika jednostki kontrolowanej

1. Justyna Bielak

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
Justyna Bielak

K I E R O W N I K
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
09-541 Pacyna, ul. Wyzwolenia
tel. (0-24) 285 80 60, fax (0-24) 285 80 60
Urząd Budżetek

2. Justyna Pomianowska

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
Justyna Pomianowska

Proch, dn. 22.10.2010r.